

Statsforvalteren i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenålma
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Trondheim, 08.11.2021

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4540

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om bruk av ATV for transport på traktorvegen til Gorsetbrua ved Hiåsjøen i Forollhogna nasjonalpark

Vi viser til klagen på nasjonalparkstyret for Forollhogna sitt vedtak 23.02.2021. Klagesaken ble oversendt fra nasjonalparkstyret 18.06.2021

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder nasjonalparkstyret for Forollhogna sitt vedtak. Det gis tillatelse til bruk av ATV med henger på barmark på kjørespor/traktorveg inn til Gorsetbua i Forollhogna nasjonalpark.

Vi legger til grunn at den omsøkte kjøringen har funnet sted for inneværende år i henhold til gitte tillatelse. Tillatelsen er for fem turer pr. år i årene 2022 – 2024.

Vedtaket er fattet etter verneforskriften for Forollhogna nasjonalpark § 3 punkt 5.3 bokstav b), jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Kort om bakgrunnen for saken

Forollhogna nasjonalparkstyre fattet 23.02.2021 vedtak om bruk av ATV med tilhenger for transport på barmark etter kjørespor/traktorveg innenfor Forollhogna nasjonalpark etter verneforskriften for Forollhogna nasjonalpark § 3 punkt 5.3 bokstav b) til Soknedal Fjellstyre.

Det ble gitt tillatelse til inntil syv turer med ATV med tilhenger på barmark langs kjørespor inn til Gorsetbua i 2021, og fem turer pr. år i årene 2022 – 2024.

Begrunnelse for klagen

Statsforvalteren i Trøndelag påklagde vedtaket 22.03.2021. Etter Statsforvalterens vurdering kan transportbehovet dekkes på annen måte enn ved barmarkskjøring, noe som medfører at det ikke er grunnlag for å gi tillatelse etter verneforskriftens § 3, punkt 5.3, bokstav b).

Statsforvalteren mener forvaltningsplanens retningslinjer for barmarkskjøring er mer liberale enn det motorferdselslovgivningen åpner opp for. Eksisterende praksis er ifølge Statsforvalteren uheldig og i strid med motorferdselslovgivningen. Det bør kun gis tillatelse til barmarkskjøring når transporten ikke kan gjennomføres på snødekt mark. I foreliggende tilfelle kan det transporteres på vinterstid ved hjelp av snøscooter.

Selv om tillatelsen er i tråd med eksisterende forvaltningspraksis, mener Statsforvalteren at forvaltningsmyndigheten må foreta en vurdering av om behovet kan dekkes på andre måter og til andre årstider.

Merknader fra Soknedal fjellstyre

Soknedal fjellstyre ga i brev datert 31.05.2021 en uttalelse i saken, ved daglig leder Ståle Solem. Fjellstyret eier og driver Gorsetbua ved Hiåsjøen, i tillegg har de uthus og naust med båt ved Hiåsjøen. Det opplyses at området alltid har vært et viktig område for beite, jakt og fiske. Gorsetbua er i dag åpen for allmenn benyttelse og blir mye brukt. Bruken har økt siste tiden, noe som har medført større behov for oppfølging og tilsyn.

Det er også planlagt vedlikehold og restaurering av Gorsetbua, et arbeid som av praktiske grunner bør gjøres på sommerstid. Vedlikeholdet og restaureringer medfører et økt behov for transport. Dersom materialer og utstyr fraktes med snekkerne, vil det ikke være behov for lagring over vinteren eller ekstra kjøreturer. Kjøringen vil foregå ved bruk av ATV med henger, noe som gir små eller ingen skader på veien. Det opplyses at all ved og propan for 2021 er fraktet med snøscooter.

Det vises til verneforskriften som åpner for bruk av traktor på barmark etter eksisterende kjørespor. Denne bestemmelsen var medvirkende til at vernet i sin tid ble akseptert av rettighetshavere og brukere, da det ikke ville begrense utøvelsen av beite, jakt, fiske, vedlikehold av bygninger osv. Vilkårene i og praktiseringen av verneforskriften må ikke endres uten medvirkning av de berøre. Fjellstyret mener at området ved Hiåsjø kanskje burde vært vernet som landskapsvernområde på grunn av den store nærings og fritidsaktiviteten der.

Fjellstyrets synes nasjonalparken forvaltes godt i henhold til verneforskriften og lokale forhold, og håper at forvaltningsavgjørelser også i fremtiden vil bli foretatt mest mulig på lokalt plan.

Forollhogna nasjonalparkstyre sine vurderinger

Nasjonalparkstyret for Forollhogna tok ikke klagen fra Statsforvalteren i Trøndelag til følge.

Det vises til at tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 3 punkt 5.3 bokstav b), i tråd med forvaltningsplanen for Forollhogna nasjonalpark og forvaltningspraksis for nasjonalparkstyret.

Nasjonalparkstyret har foretatt en generell vurdering av transportbehovet for brukere av vegen til Hiåsjøen, og denne vurderingen har dannet grunnlaget for siste års forvaltningspraksis og er bakgrunnen for at søknader om tillatelse for motorisert ferdsel behandles som delegert sak.

Nasjonalparkstyret mener at eventuelle endringer av retningslinjer og forvaltningspraksisen for barmarkskjøring bør foretas gjennom en revisjon av forvaltningsplanen. Det vises til de dialoger og prosesser som danner grunnlag for verneforskriftens bestemmelser, retningslinjene i forvaltningsplanen og forvaltningspraksis.

Saken ble sendt til Miljødirektoratet for klagebehandling.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Forollhogna nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. 21. desember 2001.

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme,
- å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag.

Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter er forbudt i nasjonalparken, se verneforskriften § 3 punkt 5.1.

Forvaltningsmyndigheten kan likevel gi tillatelse til nødvendig bruk av traktor på barmark etter kartfestede eksisterende kjørespor/traktorveger for transport av materialer, brensel og utstyr til hytter, buer og setre, se verneforskriften § 3 punkt 5.3 bokstav b).

Selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, har ingen likevel krav på å få tillatelse. Forvaltningsmyndigheten må foreta en konkret og individuell vurdering av om tillatelse skal gis. Sentralt i denne vurderingen vil blant annet være forvaltningsplanens eventuelle retningslinjer.

Verneforskriften gjelder parallelt med annet regelverk i verneområdene. Dette betyr blant annet at motorferdselsloven og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag gjelder i tillegg til verneforskriftens bestemmelser om motorferdsel i verneområdene. Dersom man skal kjøre i et verneområde, må det derfor foreligge tillatelse etter begge regelverkene, i tillegg til grunneiers samtykke.

Ofte er restriksjonsnivået i verneområdene strengere enn det er utenfor, men det er ikke alltid tilfelle. I verneområdene skal naturmiljøet ha en særskilt beskyttelse, blant annet mot de forstyrrelser og den terrengslitasje som særlig barmarkskjøring medfører. Også motorferdsel på

snødekt mark vil kunne forstyrre dyrelivet, men dyrelivet er mer sårbart i deler av den perioden hvor barmarkskjøring er aktuelt. Kjøring på barmark forhindrer eller forsinker revevegetering og gjengroing av eksisterende kjørespor/traktorveier. De aller fleste verneforskriftene har derfor en meget begrenset adgang til å dispensere fra forbudet mot motorferdsel på barmark.

Verneforskriften for Forollhogna nasjonalpark åpner imidlertid for at det kan gis tillatelse til nødvendig bruk av traktor på barmark på bestemte, kartfestede kjørespor for transport av materialer, brensel og utstyr til hytter, buer og setre. Kongelig resolusjon gir ikke noen nærmere begrunnelse for denne bestemmelsen som gir en videre adgang til barmarkskjøring i nasjonalparken enn det er i utmark ellers etter motorferdselslovgivningen.

Ifølge forvaltningsplanen er det ønskelig at mest mulig av nødvendig transport av ved, utstyr, materialer til vedlikehold etc. til setre, hytter og buer skjer med snøscooter på godt snødekt mark vinterstid av hensyn til terrengslitasje. Etter 15. april vil det som hovedregel ikke bli gitt tillatelser til frakt med snøscooter. Forvaltningsplanen sier videre at ut fra hensynet til verneinteressene er det viktig å unngå at traktorveger/kjørespor utvikler seg til bilveger. Det er i forskriften derfor satt krav om bruk av traktor. Forvaltningsmyndigheten vil ved vurdering av framlagte ønsker om transport på barmark på eksisterende kjøretraséer, legge vekt på at kjøringen må være nødvendig, dvs. at det foreligger et dokumentert behov. Der bl.a. disse forutsetninger er oppfylt, er forvaltningsmyndigheten innstilt på å kunne gi flerårige tillatelser (3 eller 5 år) for motorisert ferdsel på følgende traktorveger- og kjørespor (for kjøreadkomst til Forollsjøen se eget avsnitt): Traséen fram til Dalbusjøen, fra Falksetra til sør-enden av sjøen. Traséen fram til Hiåsjøen, fra nasjonalparkgrensa til nordenden av sjøen og evt. videre til Soknedal Fjellstyres hytte på vestsida av Hiåsjøen.

Det er et vilkår etter verneforskriften at den aktuelle transporten er nødvendig. Det må altså foretas en vurdering av om det som skal fraktes kan transporteres på et annet tidspunkt eller på en annen fornuftig måte, se verneforskriften § 3 punkt 5.3 bokstav b). Dersom vilkåret om at transporten er nødvendig er oppfylt, er det opp til forvaltningens skjønn om det skal gis tillatelse eller ikke. Vi legger til grunn at nasjonalparkstyret har vurdert transportbehovet i forbindelse med oppussing/restaurering av Gorsetbua og funnet at det foreligger et transportbehov på barmark i dette tilfellet og at nødvendighetsvilkåret dermed er oppfylt.

Det opplyses at det som framkomstmiddel skal benyttes ATV med henger. Verneforskriften stiller vilkår om at det skal benyttes traktor til denne type barmarkskjøring. Formålet med dette vilkåret må være at motorferdselen skal påføre naturmiljøet minst mulig skade eller forringelse. Bruk av ATV med henger vil vanligvis medføre mindre terreng- og vegetasjonsskader enn bruk av tradisjonell traktor. I tillegg er det mest vanlig at ATV til privat bruk eller i næringsvirksomhet er registrert som traktor etter veitrafikklovens bestemmelser. Vi mener derfor at forsvarlig og i samsvar med lovgivers intensjon at det benyttes ATV med henger i foreliggende tilfelle.

Barmarkskjøring kan som overfor nevnt ha stor negativ påvirkning på naturmiljøet. Det kan derfor synes som et paradoks at det er en mer liberal adgang til slik kjøring etter verneforskriften enn det etter motorferdselregelverket. Stasforvalteren har mulighet til å foreta lovlighetskontroll av kommunale vedtak om motorferdsel i utmark og vassdrag dersom kommunens vedtak kan være i strid med gjeldende regelverk på området, se kommuneloven § 59. Dette gjelder også

vedtak som det kan gis tillatelse til etter verneforskriften, men som motorferdselsregulverket ikke åpner for.

Klagerett

Vedtaket er endelig, og dere kan ikke klage på vedtaket.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Postboks 2600

7734

STEINKJER